

Організацію СРС з курсу ЗЕД доцільно заздалегідь спланувати, визначити її конкретні методи здійснення. Серед останніх треба відмітити наступні. По-перше, СРС треба забезпечити інформацією про основну і додаткову літературу. До першої — відносно, головним чином, нормативно-правові документи міжнародного економічного права та національного законодавства, що регламентує ЗЕД. До другої — підручники, посібники, монографії, періодичні видання, Інтернет-ресурси, статистичні збірники тощо. По-друге, студентів треба зорієнтувати на тематику і особливості виконання рефератів, які вони готують під час СРС із зазначеної дисципліни. По-третє, варто рекомендувати студентам самостійне опрацювання матеріалу, основні його положення фіксувати в конспектах. По-четверте, важливою формою СРС повинно стати розв'язання студентами практичних проблемних ситуацій, наприклад, по визначенню кон'юнктури певного товару на світових ринках, рентабельності зовнішньоторговельних угод, спільного підприємництва, інвестиційної діяльності тощо. По-п'яте, студентам необхідно постійно надавати індивідуальні і групові консультації в процесі виконання ними завдань по СРС.

Важливою складовою результативної СРС є здійснення контролю за її виконанням. Його варто поділити на поточний і підсумковий. До форм поточного контролю СРС можна віднести перевірку виконання завдань на консультаціях, здійснення диференційованої оцінки рефератів із застосуванням нормативів модульно-рейтингової системи оцінки знань студентів. Суттєвою формою даного контролю СРС частково мають стати колоквиуми, контрольні роботи, виступи на семінарських заняттях. До підсумкового контролю СРС можна віднести виведення її загальної оцінки в балах кожному студенту, яку викладач має обов'язково врахувати при проведенні заліків та іспитів з курсу ЗЕД.

Отже, організація і контроль СРС з курсу ЗЕД є вкрай необхідним елементом навчання студентів. Цей напрям педагогічного процесу сприяє формуванню фахівців з міжнародної економіки на рівні сучасних вимог вищої школи нашої держави. Він дозволяє їм набути професійні знання, виховує такі якості їх майбутньої діяльності, як самостійність, активний, творчий пошук шляхів раціонального розв'язання проблем в сфері зовнішньоекономічних стосунків України.

О. Ю. Саркісова, аспірант кафедри педагогіки та психології

ПІДГОТОВКА ТА ПЕРЕВІРКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ТЕОРЕТИЧНИМ МАТЕРІАЛОМ З ЗАСТОСУВАННЯМ ГРУПОВИХ ФОРМ НАВЧАННЯ

Система навчання в ВНЗ в значній мірі розрахована на високий рівень свідомості студентів і припускає їх особистісне зацікавлення у знаннях, здобуваються. Але ніякий процес засвоєння навчального матеріалу не може відбуватися без систематичного контролю пізнавальної діяльності студентів. До недавнього часу в освіті панував підхід, в якому навчання мало за ціль одержання високих балів за підсумками контрольних робіт або результатів іспитів. Такий вид навчання називається «кількісно — орієнтованим». Такий підхід заохочує просте завчання матеріалу, припускає можливість несистематичності в роботі, не приділяє достатньої уваги формуванню здатності до розуміння закономірностей явищ, що вивчаються, аналізу і порівнянню отриманих результатів, вмінню використовувати надбані знання в нетипових ситуаціях. Особливо це стосується контролю самостійної роботи студентів, на яку сьогодні відводиться значна кількість годин в навчальних планах.

В сучасних умовах велике значення приділяється зміні системи оцінювання ефективності навчання, бо саме оцінювання дає можливість визначити ступінь результативності навчання — учіння і викладання. Виходячи з цього, виникає необхідність у пошуку нових форм організації навчальної діяльності, завдяки яким оцінювання стало б систематичним, прозорим, обґрунтованим.

Враховуючи ці вимоги на кафедрі педагогіки та психології КНЕУ самостійна робота студентів здійснюється за кількома типами: самостійна робота з теоретичним матеріалом, самостійна робота щодо підготовки до практичних занять, та робота безпосередньо на практичних заняттях. Основу поточного контролю становить систематичне оцінювання якості виконання студентами певної сукупності завдань різного рівня складності до тем програми дисципліни. Якщо з поточною перевіркою таких видів робіт, як самостійна робота до практичних занять та робота на практичних заняттях майже не виникає проблем, то перевірка самостійної роботи з теоретичним матеріалом викликає деякі труднощі. Часто така робота зводиться до конспектування навчального матеріалу студентом і послідуною перевіркою конспекту чи реферату викладачем. Це викликає незадоволення як з боку викладачів (важко оцінити самостійність виконання роботи, великі затрати часу на перевірку та інше), так і з боку студентів (не має

можливості порівняти виконання завдань з однокласниками, поділитися цікавою інформацією та обговорити її та інше).

Для подолання цих труднощів при підготовці та перевірці такого виду самостійної навчальної діяльності студентів ми пропонуємо застосовувати групові форми роботи. Вони поділяються на такі різновиди: 1) загально-групова форма, або ланкова (студенти в складі малих груп спільно працюють над певним розділом або завданнями, рівноцінними по складності чи однаковими за змістом); 2) кооперативно-групова, або бригадна (малі групи студентів виконують окремі частини загального завдання, бо опрацьовують окремі розділи однієї теми); 3) індивідуально-групова форма (викладач обирає окремих студентів, формуючи з них малу групу для виконання спеціального завдання, при цьому студенти працюють або індивідуально, або фронтально). Зокрема, нами використовувалася кооперативно-групова форма роботи, бо вона є доцільною для вивчення великого за обсягом матеріалу, дає можливість залучення кожного студента до самостійного опрацювання необхідного теоретичного матеріалу з урахуванням його індивідуальних властивостей і виконанням їм тих функцій у групі, які даються йому краще за все.

Суть організації такого виду робіт полягає в тому, що група розбивається на декілька малих груп (2—4 чол.), склад групи набирається таким чином, щоб із максимальною ефективністю могли реалізуватися індивідуальні здібності кожного члена групи (аналітичні, комунікативні, організаторські, художні, творчі і т. д.). Кожна група отримує певні завдання, які пов'язані між собою. Зокрема, ми пропонували студентам подати образно, доступно, інформативно, використовуючи додаткові джерела інформації, певну частку навчального матеріалу. Рекомендації з підготовки такого навчального матеріалу надаються викладачем на індивідуально-консультаційному занятті, де одночасно можуть знаходитися представники різних академічних груп. Результати зробленої роботи студенти демонструють на практичному занятті, де пропонують іншим однокласникам занотувати необхідні теоретичні відомості у спеціально виокремленому місці у зошиті з позначкою номеру самостійної роботи з теоретичним матеріалом. Оцінювання проводиться викладачем шляхом підсумкової контрольної роботи та наявності нотаток.

Підготовка та перевірка самостійної роботи з теоретичним матеріалом з застосуванням групових форм навчання, на нашу думку, дає можливість: 1) творчо підійти до виконання завдання, зробити аналіз існуючої інформації, виокремити головне;

2) залучити до виконання завдань велику кількість студентів різного рівня успішності; 3) підвищити відповідальність кожного студента за результати своєї роботи; 4) оптимізувати навантаження на кожного студента за рахунок спільно-розподільної підготовки; 5) поточний контроль за успішністю студентів проводити систематично, у вигляді презентування певної теми теоретичного матеріалу; 6) проводити оцінювання результатів роботи активно, прозоро, обґрунтовано; 7) скоротити час на перевірку самостійної роботи з теоретичним матеріалом, звівши її до підсумкової тестової роботи у кінці вивчення всієї теми та за наявності записів, зроблених під час презентування теоретичного матеріалу.

В. Є. Сахаров, канд. екон. наук,
доцент кафедри міжнародної економіки

ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ СЕСІЙ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

Винятково важливим елементом системи контролю знань студентів є регламентом підготовки і проведення іспитів. Звичайно за місяць до екзаменаційної сесії адміністрація вищого навчального закладу наперед розробляє і письмово доводить до кожного викладача графік іспитів. Згідно цьому графіку викладач протягом чітко визначеного тижня повинен підготувати і тиражувати екзаменаційні білети для своїх студентів. Принципова різниця в порівнянні з нашою екзаменаційною системою в даному випадку полягає в тому, що готуються не двадцять чи тридцять білетів, а один. Його форма довільна і вибирається самим і тільки самим викладачем.

Як правило, викладачі складають білет із 3—4 питань, або ж 2—3 питання і 1—2 розрахунки і т. ін. «Ціна» питань і розрахунків за ступенем складності в балах визначається викладачем. Наприклад, 1-е питання — 6 балів, 2-е — 4 бали, два розрахунки по 5 балів, всього — 20 балів і т. д.

Наявність одного єдиного білету вирішує такі проблеми: а) дуже легко порівняти знання студентів, бо в цьому разі повністю виключається такий фактор як «випадок», так як абсолютно неможливо зробити 30 білетів так, щоб всі вони мали однаковий рівень складності; б) єдиний білет унеможливорює застосування шпаргалок, аркушів з книжок тощо, так як переважна кількість питань носить комплексний і творчий характер, що передбачає застосування для відповіді певної сукупності знань, отриманих і